

Ledare, Dagens ETC, 2 mars 2015

”Vad blir journalistik om den inte ens har modet att ta ställning gentemot en våldskult som skövlar Syrien och Irak?”

Sverige behöver fler journalister som Joakim Medin

Det var fruktansvärda dagar innan vi på Dagens ETC fick veta att Joakim Medin släppts fri av Syriens diktatur. Larmet nådde oss förra fredagen: Joakim är försvunnen. Vem låg bakom? Assads reguljära trupper? Någon milis? Islamiska staten? Det senare... Katastrof. Värsta tänkbara. Omöjligt att föreställa sig, men samtidigt var det så min hjärna reagerade. Tänk om.

Du som prenumererar på Dagens ETC har kunnat läsa Joakims artiklar vid flera tillfällen. Kanske anade du att det här kunde gälla honom, när andra svenska medier började publicera nyheter om saken. Flera läsare hörde av sig till mig. Jag svarade undvikande. Men det fanns en god anledning. Nu var det inte på uppdrag av Dagens ETC som Joakim reste till Syrien denna gång, men självfallet gjorde vi allt vi kunde när vi nåddes av information om att han blivit kidnappad. Eftersom vi visste att känsliga förhandlingar pågick, valde vi – efter dialog med Reportrar utan gränser – att alls inte kommentera situationen.

Jag hoppades att andra redaktioner skulle respektera detta. Trots allt handlade det om Joakims säkerhet, ja, hans möjlighet att bli frigiven. Vissa respekterade, andra jagade vidare efter spektakulära rubriker. Jag är nog naiv för jag hade väntat mig mer av besinning, mer av omtanke gentemot en journalist – en kollega – i ett extremt utsatt läge.

Min besvikelse har sedan växt ytterligare.

Först när Joakim befann sig i luften, på väg till Sverige, började jag svara på journalisters samtal. Genast rörde det sig något illvilligt mellan raderna. En misstanke. För det finns fortsatt en föreställning om vad som utmärker en journalist. Ett ideal. Om att vara flugan på väggen, om att agera objektiv observatör som förmedlar men helst inte filtrerar information.

Joakim är raka motsatsen, som jag ser det. Jag läser om hans reportage från Kobane, staden som den bortom mänsklighet brutala terrorarmén IS belägrade och var mycket nära att ta över. Det är artiklar som vibrerar av oro inför ett hotande folkmord, som inte bara refererar kurdernas desperation, utan delar den, som känner. Gör det dig misstänksam som läsare? Jag hoppas verkligen inte det. Vad blir journalistik om den inte ens har modet att ta ställning gentemot en våldskult som skövlar Syrien och Irak?

Joakim är givetvis journalist. I allra högsta grad. Den som påstår något annat borde ge sig själv extra betänketid. Joakim var den journalist som sist lämnade Kobane. Nu viskas det om Tintin-komplex, om att äventyret lockar mer än uppdraget att berätta, om en grumlig agenda. Det är förbannat kränkande. Och vi har dessutom hört det tidigare.

Minns hur det fanns krafter som försökte beröva Martin Schibbye och Johan Persson deras yrkesroll, medan de alltjämt satt fängslade i Etiopien. Längst gick Johan Hakelius som i november 2011 spekulerade kring drivkrafter – ”lika delar bedagade och bedårande göteborgsstalinism” – och ansåg det vara förkastligt av ”kåren att utmåla Martin Schibbye som en demokratisk förebild”. Allt detta för att Hakelius etiketterade Schibbye som en vänstersinnad journalist. För att Schibbye och Persson var – och är – journalister som vill något med sin gärning, som inte bara vill slussa vidare, de vill förstå och kompensera för det tomrum som medier lämnar varje gång beslut fattas om att inte rapportera.

Det är aktivism. Det är samtidigt journalistik. På riktigt.

Speciellt om vi jämför med insatsen att, som Hakelius gjorde, karaktärsförda fängslade kollegor från välavlönad bekvämlighet bakom ett skrivbord.

I övermorgon delar vi på Dagens ETC ut Gräsrotspriset för första gången (Södra teatern, Stockholm – bara att komma förbi, gratis inträde). Läsare har nominerat och röstat. Det här är ett pris som tilldelas en person eller organisation som konkret gjort något för att förbättra. Drivit på för human sjukförsäkring. Mobiliserat en stad mot rasism. Fört ett politiskt samtal hos public service fastän public service under valåret retirerade in bakom sitt sändningstillstånd. Tagit initiativ till en klimatriksdag. Hjälpt prostituerade kvinnor i Göteborg. Konfronterat machokultur inom idrottsvärlden.

Gemensamt för alla nominerade är att de valt bort passiviteten. De vågar. De gör. De hymlar aldrig med sina värderingar. Sverige behöver sådana människor.

Jag kan tycka att det även gäller journalistiken.

Välkommen hem, Joakim.

Andreas Gustavsson